

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Ontwikkelingen en resultaten	3
2.1.	Versnelling Woningbouw	3
2.2.	Relatie versnelling woningbouw en mobiliteit.....	3
2.3.	Circulair bouwen	4
2.4.	Logistiek	4
2.5.	Extra budget voor wandelen en cultuur	4
3.	Resultaten per opgave.....	4
3.1.	Verbonden regio	4
3.2.	Productieve regio.....	5
3.3.	Circulaire regio	6
3.4.	Ontspannen regio	7
3.5.	Groene Groeiregio.....	7
4.	Tot slot.....	7

1. Inleiding

In 2021 is de samenwerking tussen 18 gemeenten in de vorm van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen opgebouwd. Vanaf 2022 werken we volgens de vastgestelde regionale agenda 2022 en is er voor de meeste opgaven voor het eerst budget om de agenda uit te voeren.

In dit 1^e kwartaalbericht beschrijven we wat we het 1^e kwartaal van dit jaar hebben kunnen doen, nu we op volle sterkte aan de slag zijn. Door de voorbereiding van het Verstedelijkingsakkoord, dat naar verwachting in het najaar met het Rijk en de Provincie wordt gesloten, zijn er veel voorbereidende onderzoeken in gang gezet. Naast alle onderzoeken naar versnelling van de woningbouw en de samenhang met mobiliteit, zijn ook de toekomstige economische ontwikkelingen in de regio en het in beeld brengen van ons groen (natuur en landschap) blauwe (water en klimaatadaptatie) raamwerk essentieel voor een goed akkoord. Alle gemeenten zijn betrokken bij de zogenaamde gebieds-uitwerkingen. We verwachten na de zomer besluiten aan de gemeenteraden te kunnen voorleggen, die dan terecht komen in het Verstedelijkingsakkoord.

2. Ontwikkelingen en resultaten

2.1. Versnelling Woningbouw

In de Woondeal werken we samen met Rijk, provincie en woningbouwcorporaties aan versnelling van de woningbouw in de regio. We hebben immers een enorme opgave, 60.000 huizen bijbouwen tot 2040. We richten ons op het verbeteren van het functioneren van de woningmarkt, het versnellen van de woningbouwproductie en op leefbaarheid in bestaande wijken.

Voor het versnellen van de woningbouw is een rijkssubsidie mogelijk, de regeling Woningbouwimpuls (WBI). Inmiddels zijn afgelopen jaren aanvragen voor woningbouwplannen in Heumen, Velp, Arnhem en Nijmegen toegekend. Hierdoor kunnen bijna 5000 woningen gebouwd worden met in totaal € 28 miljoen aan subsidie. Voorwaarde is dat binnen drie jaar wordt gebouwd.

Om dit tempo ook op andere locaties op te kunnen voeren, hebben wij afgelopen kwartaal een Flexpool ingesteld. Gemeenten kunnen extra gespecialiseerde menskracht kosteloos beschikbaar krijgen, om te helpen woningbouwplannen te versnellen. Het Rijk heeft een budget van € 250.000 beschikbaar gesteld. Binnen een week was de Flexpool “uitverkocht”, en 12 gemeenten maken nu gebruik van deze extra capaciteit om woningbouwplannen snel richting realisatie te brengen. Door deze grote belangstelling proberen we deze tijdelijke actie structureel te maken. Onderhandelingen hierover lopen met Rijk en Provincie. Naast de Flexpool zijn experts op het gebied van stikstof, internationale medewerkers en planontwikkeling beschikbaar om gemeenten te helpen.

Het lijkt te gaan lukken om Arnhem-Oost op de landelijke lijst van grote woningbouwlocaties te krijgen. Dit is voor de bekostiging van de woningbouwplannen en benodigde aanpassing van de infrastructuur belangrijk. Samen met de gemeente Arnhem en Regio Foodvalley hebben we hier bij de Tweede Kamer en het ministerie van BZK voor gelobbyd.

2.2. Relatie versnelling woningbouw en mobiliteit

Het wegennetwerk en het spoor netwerk in onze regio zijn zwaar belast. Dit is vergelijkbaar met het westen van het land. De bereikbaarheid van onze regio staat al zwaar onder druk. En de ambitie om 60.000 woningen te bouwen en onze economie mee te laten groeien met het aantal woningen, vereist ingrepen in ons mobiliteitssysteem. De afgelopen periode hebben we hard gewerkt om hiervoor de nodige onderzoeken uit te voeren. Zo is voor 16 woningbouwlocaties onderzocht wat het effect is op de weg, het spoor en het fietspad. Rond de westflank van Nijmegen, nu al een probleem, is onderzocht met welke ingrepen dit deel van de regio bereikbaar kan blijven. De A325 tussen Arnhem en Nijmegen zal nog drukker worden als alle geplande woningbouwlocaties zijn gerealiseerd. Ook voor deze as is onderzocht hoe we dit deel van de regio bereikbaar kunnen houden in samenhang

met de geplande nieuwbouwwijken in Huissen, Elst en Arnhem. Het gaat dan om overstappunten (hubs en knooppunten), aanpassing van wegen en fietspaden en ingrepen op het spoornetwerk. In het regeerakkoord is € 7,5 miljard gereserveerd voor deze problematiek; ontsluiting van nieuw te realiseren woonwijken. De uitgevoerde onderzoeken zijn nodig, om te onderbouwen dat onze regio een deel van dit budget nodig heeft om nieuwe woonwijken bereikbaar te maken en de hele regio bereikbaar te houden. We zijn in overleg met de gemeenten met versnellingslocaties om een aanvraag voor te bereiden voor dit zogenaamde mobiliteitsfonds van het Rijk. Deze aanvraag doen we in mei, en in samenwerking met provincie Gelderland. Hopelijk lukt het om met deze aanvraag gemeenten te helpen met het binnenhalen van gelden voor (bovenplanse) infrastructurele maatregelen.

2.3. Circulair bouwen

We hebben grote ambities als het gaat om circulair bouwen. De bouwsector levert een enorme bijdrage aan de CO₂-uitstoot. En we moeten ook zeker stellen dat in de toekomst nog voldoende bouwmaterialen beschikbaar blijven. In de Woondeal is vastgelegd dat we in 2025 25% circulair willen bouwen en in 2030 al 50%. Maar wat is dan circulair bouwen, was steeds de vraag. Om hier het antwoord op te geven, is - in samenwerking met de Circulaire en de Groene groeiregio, de bouwsector en landelijke partijen zoals Madaster - een Circulaire Impactladder ontwikkeld. Dit instrument is in dit eerste kwartaal ontwikkeld. Het biedt een maatstaf om de circulariteit van nieuwbouwwoningen te kunnen beoordelen. Gemeenten en de bouwsector kunnen nu met het instrument gaan werken. Om het kennisniveau hiervoor op peil te brengen, is een leerkring gestart en een projectmanager circulair bouwen geworven. Die laatste moet in de praktijk zorgen voor realisatie van circulaire bouwprojecten. De provincie draagt hieraan € 40.000 bij.

2.4. Logistiek

Op verzoek van gemeenten is gewerkt aan een eerste oriëntatie (position paper) op de vraagstukken voor de logistieke sector in onze regio. De HAN heeft deze opdracht uitgevoerd, in afstemming met provincie, VNO/NCW, Logistics Valley en gemeenten. De Groene Metropoolregio heeft het initiatief genomen om een kwartiermaker logistiek aan te trekken, die samen werkt met zowel de Verbonden als de Productieve regio.

2.5. Extra budget voor wandelen en cultuur

De Ontspannen regio bevat opgaven waar we als regio nog nooit of in ieder geval de laatste acht jaar niet meer op hebben samengewerkt. Hierop samenwerken loont, zo blijkt.

Zo is een subsidieaanvraag ingediend voor een wandelroutenetwerk waarbij naar verwachting de provincie € 500.000 gaat bekostigen. De gemeenten staan garant voor de andere € 500.000. De verwachting is dat deze aanvraag wordt goedgekeurd en dat is dan een mooi resultaat dat ervoor zorgt dat wandelen in de regio nog leuker wordt.

Ook voor culturele initiatieven stelt de provincie € 1,3 miljoen subsidie beschikbaar. Afgelopen kwartaal is gezamenlijk bepaald aan welke culturele initiatieven een bijdrage wordt geleverd, waar onze inwoners van kunnen genieten.

3. Resultaten per opgave

3.1. Verbonden regio

We zetten vol in op een lobby voor de A12 spoorcorridor. Met name om de internationale treinen vaker en sneller te laten rijden. Dit is heel belangrijk voor het vestigingsklimaat in de regio. We moeten hiervoor op alle niveaus werken: Europees, landelijk, vervoerders, ProRail. Afgelopen maanden is gebleken dat voor dit plan Europees, bij de vervoerders en alle Metropoolregio's aan de A12 spoorcorridor dezelfde ambities leven. Gezamenlijk trekken we op richting het Rijk en Kamerleden.

Waar over het spoor goederen moeten worden vervoerd is een moeilijk onderwerp met vele, vaak tegengestelde, belangen. Wij hebben het Ministerie gevraagd om een goed onderzoek naar nut en noodzaak uit te voeren, voorafgaand aan een voorstel voor een route voor goederenvervoer.

Er is een start gemaakt met een nieuw programma Slim & Schoon Onderweg, als vervolg op het huidige programma dat loopt tot en met 2022. Wij hebben een voorstel gemaakt voor het uitrollen van deelmobiliteit en mobiliteitshubs in de regio. Daarnaast hebben we een coördinator Digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata regio Arnhem-Nijmegen. Deze persoon zorgt dat gemeenten de juiste data op de juiste manier beschikbaar stellen. Dit is belangrijk om een goed gezamenlijk beeld te krijgen van de belasting van het wegennet.

De mobiliteitsmakelaar en de logistiek makelaar zijn actief om werkgevers en bedrijven te ondersteunen. Ook is de FietsChallenge A12 weer van start gegaan. Deze is bedoeld om mensen die maar een korte afstand moeten overbruggen te verleiden om te gaan fietsen en daarmee de A12 te ontlasten.

Met 'beperkte' inzet van regionale middelen kunnen we een veelvoud aan subsidie/projecten binnenhalen voor gemeenten. Op het gebied van bijvoorbeeld verkeersveiligheid hebben wij de gemeenten ondersteund bij de verschillende subsidiemogelijkheden. Er zijn veel mogelijkheden, maar de beschikbare gelden naar de regio toehalen, is tijdrovend. We hebben de afgelopen periode gewerkt - en werken nog steeds - aan het binnenhalen van gelden vanuit de volgende mogelijkheden:

Provincie:

- € 20 miljoen te bestemmen voor hubs in Gelderland.
- € 16 miljoen extra te bestemmen voor de fiets (in principe hoogwaardige fietsroutes).
- € 10 miljoen extra te bestemmen voor verkeersveiligheid.
- Daarnaast is jaarlijks € 30 miljoen aan structurele middelen Mobiliteit beschikbaar. Daar wordt onder meer uit bekostigd: algemene onderzoeken en verkenningen, bijdragen aan ons programma Slim & Schoon Onderweg, Verkeersveiligheid, fiets (waaronder ook 24 uur fietsparkeren): € 5 miljoen per jaar aan subsidies te verstrekken.
- Verder o.a. subsidies aan station Nijmegen, station Wolfheze en bijdragen aan Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV; ongeveer € 2,5 miljoen per jaarschijf) en €13 miljoen beschikbaar voor de korte termijn aanpak van de mobiliteit A50 (nog nader te bepalen).

Rijk:

- Subsidies in het kader van 'Minder Hinder', Smart Mobility en Nationaal Toekomstbeeld Fiets.
- Subsidies in het kader van verkeersveiligheid (Tweede tranche in de loop van 2022. In het budget Investeringsimpuls verkeersveiligheid is tot en met 2030 vanuit het Rijk € 500 miljoen beschikbaar).
- Hubs & deelmobiliteit eerste tranche voor de regio € 500.000.

3.2. Productieve regio

Er is een concept Human Capital Agenda opgesteld. Omdat vacatures en beschikbare mensen momenteel niet goed matchen en voldoende gekwalificeerd personeel als een van de grootste problemen voor de toekomst wordt gezien. Deze agenda is samen met The Economic Board, de provincie en veel stakeholders gemaakt. Daarmee bundelen we krachten en focussen we ons op de meest resultaatgerichte instrumenten voor een evenwichtige arbeidsmarkt.

Met deze partijen zetten we momenteel de opdracht uit om te komen tot een Human Capital Akkoord. In dit akkoord worden afspraken gemaakt over wat de betrokken partijen bijdragen, welke resultaten worden voorzien en wie welke rol daarin heeft. De resultaten hiervan nemen wij mee in de Investeringsagenda.

We hebben nog geen zicht op hoe onze economie er in 2040 uit ziet. En dus ook niet welke ruimtelijke claims dit met zich meebrengt. Dit is voor de Verstedelijkingsstrategie wel van belang. Hiervoor zijn we een onderzoek gestart, Economie van de Toekomst, met input van een groot aantal stakeholders. De uitkomsten hiervan zijn belangrijke bouwstenen voor de Verstedelijkingsstrategie, maar bepalen ook verder de toekomstige koers.

Zoals is opgenomen in onze regionale agenda 2022, zijn we daarnaast met de volgende projecten gestart:

- Economische Monitor, oplevering mei.
- Voucherregeling ter ondersteuning van de horeca bij coronaherstel.
- Opdrachtverlening in beeld brengen van het financieringslandschap MKB en mogelijke bijdragen hiervoor via een INTERREG aanvraag.
- Opdrachtverlening Programma Toekomstbestendig Ondernemer (screening 75 ondernemers op toekomstbestendigheid).
- Plan van Aanpak vergroening werklocaties, waaronder afstemming met de provincie over eventuele samenwerkingsmogelijkheden (capaciteit, kennis en financieel).
- Regionale analyse van verduurzaming brandstoffen logistiek. De speerpuntcoördinator hiervoor is in januari gestart.

3.3. Circulaire regio

Circulaire bouw en grond-, weg- en waterbouw zijn in de regio volop in ontwikkeling. Zoals in de regionale agenda 2022 opgenomen, zijn de afgelopen periode de volgende projecten en activiteiten uitgevoerd:

- Project Circulair Grond-, Weg- en Waterbouw voortgezet en doorontwikkeld met kennistafels (marktpartijen en gemeenten).
- Onderzoek RHDHV gestart naar prioritaire grondstoffen- en afvalstoffenketens, waarbij de impact van regionale sturing het grootst is.
- Opstart en beheer van een regionaal platform circulair inkopen.
- Eerste vergelijking Regionale Adaptatiestrategieën (RAS) opgeleverd, samen met de provincie.
- Kennis- en inspiratiesessie georganiseerd voor medewerkers gemeenten (deelthema's: vergroenen kernen, klimaatbestendig bouwen, RASsen, Lifeport Circular Lab).

Het onderwerp energietransitie was de afgelopen periode ruimschoots in beweging.

Zo was er de feestelijke oplevering en voortzetting van de regionale inkoop van elektriciteit. We kunnen trots zijn op het gebruik van 100% nieuwe regionale duurzame energie door gemeenten, voor een belangrijk deel in eigendom van inwoners in de regio.

Dit is een bijzonder resultaat van jarenlange samenwerking op dit terrein en verder in het land nog niet geëvenaard.

Ingewikkelder is de inkoop van aardgas in tijden van oorlog. Vlak nadat een mooie uitvraag was gedaan voor de inkoop van aardgas, die ook stimuleert tot verduurzamen van vastgoed en gebruik van groen gas, brak de oorlog uit tussen Rusland en Oekraïne. Er is toen advies gevraagd voor het lopend gascontract en de aanbesteding voor een nieuw contract. In overleg met diverse adviseurs en de VNG is toen het advies opgesteld om het contract niet direct op te zeggen.

We blijven de actuele ontwikkelingen nauwlettend volgen en daar zo goed mogelijk gezamenlijk op acteren.

Volgens de opdracht vanuit het Rijk, is gewerkt aan de voorbereiding voor de Regionale Energiestrategie (RES) 2.0 en is een opdracht gegeven een PlanMER voor de hele regio op te stellen.

3.4. Ontspannen regio

Ontspannen regio is een relatief nieuwe opgave in regionaal verband. In korte tijd is er toch al veel bereikt en opgezet, zoals:

- Het voorbereiden van een aanvraag bij de provincie voor een wandelroutenetwerk (totaal ongeveer € 1 miljoen, waarvan 50% cofinanciering door de provincie).
- De wethouders van Cultuurregio 025 hebben in goede onderlinge samenwerking kaders vastgesteld voor de uitvoering van het Transformatievoorstel cultuur. Hiervoor stelt de provincie op regionaal niveau € 1,3 miljoen beschikbaar.
- Afgelopen kwartaal is een inventarisatie uitgevoerd naar natuur, landschap en water in de regio, het zogenaamde groen-blauw raamwerk. Dit is een belangrijke bouwsteen voor het Verstedelijkingsakkoord en invulling van ons motto van de Verstedelijkingsstrategie deel 1: "Meer landschap, meer stad".
Daarnaast zien we veel kansen om met de concrete plannen die we aan het maken zijn, aanspraak te maken op gelden bij de provincie en het Rijk voor natuur en natuurherstel.
- We zijn gestart met het maken van een toeristisch profiel op basis van verhaallijnen, zoals 'Romeinen', 'Water' of 'Vrijheid'. Zodat we de regio beter kunnen promoten en de toeristen beter over de hele regio kunnen verspreiden.

3.5. Groene groeiregio

De Groene groeiregio is de meeste integrale opgave. Hiervoor is al beschreven wat allemaal is gedaan om de woningbouwproductie te versnellen, het circulair bouwen van een goed instrument te voorzien en de benodigde kennis te organiseren. Enkele specifieke zaken die we nog graag vermelden:

- Handreiking internationale medewerkers aangeboden aan de 18 gemeenten.
- Vijf wekelijkse kennis/netwerk-platform voor beleidsadviseurs wonen en ruimtelijke ontwikkeling. We hebben ook op de website een kennisbank gemaakt, waaruit geput kan worden.
- Onderzoek afgerond naar de effecten van stikstof op de verstedelijking tot 2040.
- De onderzoeksagenda gebiedsuitwerkingen is in februari door de colleges van alle gemeenten vastgesteld.

4. Tot slot

We zijn enthousiast en hard aan het werk. Maar we zijn ook nog pas een kwartaal op volledige sterkte en met een budget aan de slag. Er staat veel te gebeuren. De eerste afspraken over de bekostiging van mobiliteitsmaatregelen om de woningbouw te versnellen rond de zomer, een Verstedelijkingsakkoord met het Rijk en de provincie in het najaar.

We verkennen momenteel samen met de provincie en The Economic Board de mogelijkheid om voor onze regio een Regio Deal met het Rijk af te sluiten.

Voor het zomerreces verschijnt het volgende kwartaalbericht.

